

ЛЕКЦИЯ 2 ПРЕГЛЕД НА ЕЗИКА ВБ

- ⌘ Запис на програмата
- ⌘ Идентификатори и именоване
- ⌘ Типове данни и структури
- ⌘ Дефиниране на величини
- ⌘ Операции и изрази
- ⌘ Оператори
- ⌘ Процедури и функции
- ⌘ Условна компилация

ВБ 2

1 / 64

ОБЩИ БЕЛЕЖКИ

В началото на 60-те години на ХХ век за да се облекчи приобщаването на новаци към програмирането на компютри е създаден прост ЕПВР, наречен **Basic** – **B**eginner's **A**ll purpose **S**ymbolic **I**nstruction **C**ode (символен код от инструкции с общо предназначение за новобранци).

Езикът е **изключително неудачен** и скоро **бива отречен** от специалистите, защото **води до много** програмни **грешки** и **не отговаря** на новосъздадените изисквания към ЕПВР, известни като „**Структурно програмиране**“.

ВБ 2

2 / 64

BASIC И МАЙКРОСОФТ

Езикът **Basic** се възражда при появата на ПК, а фирма **Майкрософт** започва своето съществуване с печалбите от интерпретатори на **Basic** за ПК.

Създаването на удобни средства за програмиране при ОС с ГПИ, кара **МС** да **приведе** езика **Basic** към съвременните изисквания на професионалните програмисти: **структурно** и **ОО програмиране**.

За да не пострадат **стари клиенти**, създали някакъв програмен код на **Basic**, **новосъздаденият** език **ВБ** е **съвместим с класиката**, макар че се препоръчва да се използват само новите, разумни решения. **ВБ** е млад, но **постоянно се развива и усъвършенства**.

ВБ 2

3 / 64

ПРАВИЛА ЗА ЗАПИС

- ❶ **Начинът за писане** на буквите **не** оказва влияние на написаното, т. е. **Б = б**.
- ❷ **Прост оператор** трябва да се запише изцяло в рамките на **един** логически **ред**.
- ❸ Последователни **физически редове** могат да бъдат обединени в **един логически ред** чрез знака за **подчертаване** ( ) в края си.
- ❹ **Някои части** на структурните оператори трябва да са **сами** в рамките на **един ред**.

ВБ 2

4 / 64

ЗАПИС (продължение)

- ❺ **Операторите**, записани в един ред, **се разделят с двоеточие** (:).
- ❻ **Етикет** може да има **само първия** оператор на всеки **ред**, защото **етикетите се отделят** от операторите **също с двоеточие** (:).
- ❼ **В началото на ред** може да се запише **цяло число**, което е негов **номер** и допълнителен **етикет на първия оператор** в него.
- ❽ Записаното **от знака апостроф** (') **до края** на логическия ред **е коментар**.

ВБ 2

5 / 64

ИДЕНТИФИКАТОРИ

Започват с буква, продължават с букви, цифри и знак за подчертаване ( ), и не могат да бъдат служебни думи на езика. **Кирилицата е равноправна на латиницата**. Когато именоват **програмни елементи** броят на знаците е ограничен на **255**. Когато именоват **обекти** (**форми**, **свойства**, **елементи** на ГПИ) броят на знаците е **40**. След името на величина и функция може да бъде записан **знак за определяне на типа**.

ВБ 2

6 / 64

ВИДИМОСТ НА ИМЕНАТА

- ❶ **Имената на величините**, декларирани в една **процедура** (**функция**), са **локални** за тази процедура (**функция**).
- ❷ **Имената на величините**, декларирани в **общата част на модул**, са **глобални на равнището на този модул**.
- ❸ **Имената на процедурите в модул-форма** са **глобални на модулно равнище** за нея.
- ❹ **Имената на процедурите в стандартен модул** са **глобални** за цялата програма.

ВБ 2

7 / 64

ВИДИМОСТ НА ИМЕНАТА (прод.)

- ❺ **Имената на елементите на ГПИ**, носени от дадена форма, са **глобални на модулно равнище** за тази форма.
- ❻ **Имената на формите** са **глобални** за цялата програма.
- ❼ **При конфликт** на имена се използва **най-близкото определение**, т. е. **локалните** имена на процедурно ниво **закриват** **глобалните** имена, а **глобалните** имена на **модулно** равнище **закриват** имената на **глобалните** елементи **на програмата**.

ВБ 2

8 / 64

ИМЕНОВАНИЕ

- Имената на видимите в един участък програмни елементи се цитират директно.
- Имената на елементите на ГПИ, носени от една форма, се цитират в нея директно.
- Имената на методите и свойствата на формите могат да се цитират директно чрез името си в тази форма: `<име>`.
- Имена, методи, свойства и елементи на ГПИ на чужда форма се цитират като пред тях се запише името на формата и точка (.): `<форма>.<име>`.

ВБ 2

9 / 64

ИМЕНОВАНИЕ (прод.)

- Свойствата на елементи на ГПИ се цитират във формата, която ги носи, добавени с точка (.) към името на съответния елемент: `<елемент>.<свойство>`.
- Всеки клас от обекти (вкл. и елементите на ГПИ) има свойство, което се подразбира в случай, че след името на някой екземпляр на класа (или след обектова променлива, указател към екземпляр от този клас) не бъде записано никакво свойство.
- Методите на елементите на ГПИ се цитират като свойствата: добавени с точка (.) към името им – `<елемент>.<метод>`.

ВБ 2

10 / 64

ИМЕНОВАНИЕ (прод. 2)

- Свойства и методи на елемент от друга форма се цитират като пред тях се пише нейното име, последвано от точка (.): `<форма>.<елемент>.<свойство | метод>`.
- Процедурите на една форма могат да се използват и в други форми като пред тях се запише името на дефиниращата форма и точка (.): `<форма>.<процедура>`.
- Текущият екземпляр на дадена форма може да се цитира в нейния код и чрез стандартната именована константа `Me`.

ВБ 2

11 / 64

ИМЕНОВАНИЕ (прод. 3)

- Имената на събитийните процедури на елементите на ГПИ са **предопределени**. Те се образуват като към името на елемента се допише знак за подчертаване () и името на събитието: `<елемент>_Click`.
- Предопределените имена на събитийните процедури във всяка форма са еднакви и имат вида `Form_<събитие>`: `Form_Load`.
- Имената на формалните параметри на събитийните процедури се изписват наготово от текстовия редактор, защото също са **предопределени**.

ВБ 2

12 / 64

ВРЕМЕ НА ЖИВОТ

Локалните променливи на процедура се създават при нейното стартиране и се унищожават при нейното завършване (изход от нея с `Exit` или `End`).

Глобалните променливи на модулно равнище за формите се създават при въвеждане на формата в паметта и се унищожават при нейното извеждане от паметта.

Глобалните променливи на програмата се създават при нейното стартиране и не се унищожават до нейното завършване.

Всички променливи се раждат с определена начална стойност: 0, "", Empty или Nothing!

ВБ 2

13 / 64

ТИПОВЕ ДАННИ

- цяло число (**INTEGER** в Паскал):
Byte: 0 ÷ 255, 1 байт ОП, няма знак;
Integer: -32 768 ÷ 32 767, 2 байта, знак %;
Long: -2 147 483 648 ÷ 2 147 483 647, 4 байта, знак &.
- приближено число (**REAL** в Паскал):
Single: 0 и абс. с-т $1,401298 \times 10^{-45}$ ÷ $3,402823 \times 10^{+38}$, 4 байта ОП, знак !;
Double: 0 и абс. стойност от $4,94065645841247 \times 10^{-324}$ до $1,79769313486232 \times 10^{+308}$, 8 байта, знак #.
- логически (**BOOLEAN** в Паскал):
Boolean: True (-1) и False (0), 2 байта ОП, няма знак.

ВБ 2

14 / 64

ТИПОВЕ ДАННИ (прод.)

- знаков низ (**липсва** в Паскал):
String – променлива дължина до около 2 милиарда, 10+брой знаци байта ОП, знак \$;
String * n – фиксирана дължина n до 65 400 знака, брой знаци байта ОП, няма знак;
 литералните константи се заграждат със знак за инч ("");
- указател към (**липсва** в Паскал) – 4 байта ОП:
име на клас: екземпляр от този определен клас;
Control: (екземпляр на) произволен елемент на ГПИ;
Form: (екземпляр на) произволна форма;
Collection: екземпляр на специалния клас колекция;
Object: екземпляр от съвсем произволен клас;
Nothing е литерална константа за невалиден указател.
 Променливите от тези типове се наричат **обектови** и се ползват за достъп до екземпляри на посочения клас.

ВБ 2

15 / 64

НОВИ ТИПОВЕ ДАННИ

- парична сума – **Currency**:
 мащабирано цяло число в 8 байта, знак @ и диапазон от -922 337 203 685 477,5808 до +922 337 203 685 477,5807;
- дата (и час) – **Date**:
 приближено число Double (8 байта), чиято **цяла част** определя **датата** като брой дни спрямо 30 декември 1899 г., а **дробната част** – **времето** от полунощ; представими са датите от 1 януари 100 г. до 31 декември 9999 г., но без 30.12.1899 г.
 литералните константи се заграждат със знака диес (#) и **стандартът** е #мм-дд-тгг чч:мм:сс [С/В]# като С/В е AM за сутрин или PM за след обед: #1 октомври 2002#, #12:30#, #3:30 PM#.

ВБ 2

16 / 64

УНИВЕРСАЛЕН ТИП

- ☉ Нарича се **Variant** и е подразбиран във ВБ.
- Стойността може да бъде **от всеки тип** без String*n и още:
  - Липсваща (Empty);
  - Неопределена (Null);
  - Грешка (Error);
  - произволен **масив**;
  - произволен **запис**;
  - от десетичен тип **Decimal**, който **не съществува самостоятелно** – 12-байтово двоично цяло без знак, представящо 29-цифрено десетично число с естествена запетая.
- Числовите стойности заемат 16 байта, знаковите низове – броя на знаците в тях + 22 байта.
- Променливите** от този тип **се маскират** на променливи от **типа на своята текуща стойност**, включително на масив и запис. Този текущ тип може да се проверява.

ВБ 2

17 / 64

СТРУКТУРИ ОТ ДАННИ

- ВБ** позволява работа с **два вида структури** от данни: **масиви** и (логически) **записи**.
- Масивите** се определят също като простите променливи и **не са отделен тип**.
- Размерността** им не може да бъде над **60**.
- Масивите биват **два вида**: с фиксиран размер (**статични**) и с променлив (**динамични**).
- Декларацията на фиксиран масив** определя неговите **размерност, гранични двойки и тип на елементите**.

ВБ 2

18 / 64

СТАТИЧНИ МАСИВИ

- ① **Граничните двойки** по всяка размерност на **фиксиран масив** се определят разделени със запетая (,) в кръгли скоби (()) след името на масива във вида [**<начало> To <край>**] (**<начало> ≤ <край>!**).
- ② Липсата на **начална стойност** я установява по **подразбиране** на **0** или на **1**, когато в общата част на модул има оператор **Option Base 1**.
- ③ **Параметрите** на фиксираните масиви **не могат да се променят**.

ВБ 2

19 / 64

ДИНАМИЧНИ МАСИВИ

- ① **Параметрите на динамичните масиви** не се определят при декларирането им (но в него се пишат скобите) и трябва да бъдат определени (или променени) **с изпълнение на оператор Redim**.
- ② **Динамичен масив** може да участва и в лявата страна на оператор за **присвояване**. Такъв **може да бъде и резултатът** от изпълнение на **функция**.
- ③ Произволен **масив** може да бъде **стойност** на променлива от тип **Variant**.

ВБ 2

20 / 64

РАБОТА С МАСИВИ

- ① **Елемент на масив** се цитира като след името му в кръгли скоби (()) и разделени със запетая (,) бъдат записани произволни изрази: **Масив(1,2)**.
- ② **Особен случай** с два комплекта скоби е цитиране на елемент на масив, който се явява стойност на елемент на друг масив, но вече от тип **Variant**: **МВ(1)(2,3), ДМВ(5,7)(3)**.
- ③ ВБ предлага следните **стандартни функции**:
  - > **LBound(<име>[,<размерност>])** – долната граница за <размерност> (1);
  - > **UBound(<име>[,<размерност>])** – горната граница за <размерност> (1);
  - > **Array(<списък>)** – генерира едномерен масив.

ВБ 2

21 / 64

РАБОТА С ДИНАМИЧНИ МАСИВИ

- Dim <име>()** – деклариране;
- ReDim [Preserve] <име>(<гр. двойки>) [As <тип>]** – **определя (променя) параметрите** на масива:
  - > **типът** на елементите може да **се променя** само **когато** един **масив е стойност** на променлива от тип Variant;
  - > **без Preserve старите** стойности на масива **се губят**;
  - > с **Preserve** може да се променя **само горната граница по последната размерност** и стойностите **се запазват**;
  - > при неизвестно име **ReDim** е еквивалент на **Dim**.
- Erase <име>** – **освобождава памет** при динамичен масив и **нулира елементите** на статичен масив.

ВБ 2

22 / 64

(ЛОГИЧЕСКИ) ЗАПИСИ

- ① **Структурата на записите** (имената и типовете на техните **полета**) има статут на **отделен тип данни**, наречен **потребителски**.
- ② **Такава структура** може да се определя **само в общата част** на модул без етикети и номерация на редовете **чрез** следния запис:


```
[Private | Public] Type <име на макет> ◀
  <име на поле 1>[[<индексни двойки>]] [As <тип>] ◀
  [<име на поле 2>[[<индексни двойки>]] [As <тип>] ◀
  ...
End Type ◀
```
- ③ След подобна декларация **<име на макет>** може да се използва като **потребителски тип данни**.

ВБ 2

23 / 64

ЗАПИСИ (продължение)

- ④ **Декларацията на потребителски тип** не създава **променливи**, явяващи се структура от данни (логически) запис, а само **осигурява възможност за деклариране** на подобни **променливи**.
- ⑤ Във ВБ е разрешено **стойността** на една променлива от потребителски тип **да бъде присвоявана директно** на друга променлива от същия потребителски тип.
- ⑥ **Записите** могат да бъдат и **резултат** от изпълнението на **потребителски функции**.
- ⑦ **Запис** може да бъде и **стойност на променлива** от тип **Variant**, при което тя временно има статут на структура от данни (логически) запис.

ВБ 2

24 / 64

ИЗПОЛЗВАНЕ НА ЗАПИСИ

Индивидуално поле от променлива, явяваща се логически запис, се посочва като **след името на променливата се запише точка (.)** и след нея **името на желаното поле**:
Запис.Поле.

Името на **променливата** може да **не се пише** (но **не и точката пред името на полето**) **в блок** от вида:

```
With <променлива> ◀  
  [ оператори ] ' .Поле  
End With ◀
```

ВБ 2

25 / 64

БЛОК WITH

Блокът **With ... End With** осигурява и **директен достъп до свойствата и методите на екземпляр** от определен клас, когато името на този екземпляр се запише вместо <променлива>, явяваща се структура от тип запис.

Блоковете **With могат да се влагат** един в друг, стига поле на запис (свойство) само по себе си да се явява запис.

ВБ 2

26 / 64

МЕХАНИЗМИ ЗА СЪДАВАНЕ НА НОВИ ТИПОВЕ ОТ ДАННИ

Практическата насоченост на ВБ прави **ненужен** присъщия за Паскал механизъм **поддиапазон**.

Поради своята голямата практическа приложимост в програмирането във ВБ е **осигурен механизъм за изброяване**.

Езиковият процесор предоставя **наготово редица изброими типове**.

ВБ 2

27 / 64

ИЗБРОЕН ТИП

Нови типове на изброяване се създават с конструкцията:

```
[Public | Private] Enum <име на тип> ◀  
<Име 1> [= <константен израз 1>] ◀  
<Име 2> [= <константен израз 2>] ◀  
...  
End Enum ◀
```

Числовите стойности на литералните константи <Име i> по премълчаване са **последователни** и започват **от 0**. Те не могат да се променят в програмата.

ВБ 2

28 / 64

ИМЕНОВАНИ КОНСТАНТИ

Системата за проектиране **ВБ** предоставя **наготово стотици именовани константи**.

Техният брой се **увеличава**, когато към даден проект бъде присъединена специфична **обектна библиотека**, създадена при дефинирането на нов клас от обекти.

Дефинирането на собствени именовани константи става чрез записи от вида:

```
[Public | Private] Const <име> [As <тип>] [= <израз>]
```

ВБ 2

29 / 64

ИМЕНОВАНИ КОНСТАНТИ (прод.)

При определянето на именована константа:

- ❶ В <израз> могат да участват **само литерални и вече определени именовани константи**;
- ❷ **Public** и **Private** не могат да се използват **на процедурно равнище и в общата част на модул-форма**;
- ❸ **Public** в общата част на **стандартен модул** означава, че константата е достъпна във **всяка част на програмата**;
- ❹ **Private** в общата част на **стандартен модул** означава, че константата е достъпна **само в рамките на този модул**.

ВБ 2

30 / 64

ДЕФИНИРАНЕ НА ПРОМЕНЛИВИ

Променливите могат да бъдат дефинирани по два начина: **чрез явна декларация и неявно**.

Неявно дефиниране на променлива се осъществява **само на процедурно равнище чрез записване на неизвестно до този момент (невидимо в този диапазон) име**.

Неявното дефиниране на променливи е изключително опасно!

Оператор **Option Explicit** в общата част на модул **забранява неявно дефиниране** в него.

ВБ 2

31 / 64

НЕЯВНО ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ТИП

При неявно дефиниране и при липса на **тип** в явно дефиниране на променлива този тип **се определя**:

- ❶ **по специфичен знак**, записан **след името** (идеология на **класическия Basic**, валидна само за определени типове от данни);
- ❷ **по първата буква на името** (идеология на **Фортран**) при условие, че в общата част на съответния модул присъства запис от вида: **DefXXX <диапазон 1> [, <диапазон 2> . . .]**, където **XXX** е съкращение на типа, а <диапазон i> се определя чрез <начална буква>[-<крайна буква>];
- ❸ като **универсален (Varlant)** в останалите случаи.

ВБ 2

32 / 64

ЯВНО ДЕФИНИРАНЕ

Явното дефиниране се осъществява чрез служебните думи **Dim**, **Public**, **Private** и **Static**.

Public и **Private** могат да се използват само в общата част на стандартен модул и определят видимостта на името:

Public – в цялата програма;

Private – само в съответния модул.

Static може да се използва само на процедурно равнище и определя време на живот равно на времето за изпълнение на програмата, т. е. подобни променливи запазват своята текуща стойност между две поредни изпълнения на съответната процедура.

ВБ 2

33 / 64

ЯВНО ДЕФИНИРАНЕ НА ПРОМЕНЛИВИ

Явно дефиниране на променлива може да се осъществи на всяко място от програмата, но до използване на това име, чрез запис от вида:
Dim <име>[[(< гр. двойки>)]][**As** [**New**] <тип>] [, ...]
Всички променливи се „раждат“ с начална стойност:

0 при всички числови типове;

празен низ ("") при тип **String**;

n знака **Nul (0)** при тип **String*n**;

Empty (Липсваща) при тип **Variant**.

Стойността на обектовите променливи е **Nothing** без **New** или указател към създадения в момента нов екземпляр на класа при наличие на **New**.

ВБ 2

34 / 64

АРИТМЕТИЧНИ ОПЕРАЦИИ

Прилагат се към операнди от числов тип:

^ – повдигане на степен;

* – умножение;

/ – делене с резултат обикновено **Double**;

**** – целочислено делене с предварително отрязване на дробната част на операндите;

Mod – намиране на остатък от целочислено делене с предварително закръгляване на операндите до цяло число;

+ – събиране;

- – смяна на знака и изваждане.

ВБ 2

35 / 64

СРАВНЕНИЯ

❶ <операнд 1> <знак> <операнд 2>

➤ типът на операндите определя и начина на сравняване като числа или като знакови низове;

➤ резултатът е от логически тип (**True** = -1, **False** = 0);

➤ <знак> е < за по-малко, <= за по-малко или равно, > за по-голямо, >= за по-голямо или равно, = за равенство и <> за различие.

❷ <низ> **Like** <образец> – съпоставяне с образец, в който ? = произволен единичен знак, * = произволен брой знаци (вкл. 0), # = една цифра (0 до 9), [<знаци>] = съвпадение с един от посочените знаци (а–в = а, б и в), [!<знаци>] = несъвпадение с всички посочени знаци.

ВБ 2

36 / 64

СРАВНЕНИЯ (прод.)

❸ <указател 1> **Is** <указател 2> е истина само когато и двата указателя сочат към един и същи екземпляр на обект;

❹ **TypeOf** <указател> **Is** <име на клас> е истина само когато екземплярът, който сочи <указател>, е от посочения клас.

❺ Сравняването на низове се определя от оператор **Option Compare** { **Binary** | **Text** | **Database** } в общата част на модула и по подразбиране е **Binary** = по код, а **Text** = независимост от вида на буквата (Б=б).

ВБ 2

37 / 64

ОПЕРАЦИИ С НИЗОВЕ

❶ Единствената операция е конкатенация (слепване) на низове със знак **&**. Знак **+** също може да означава конкатенация при определени обстоятелства.

❷ Като стандартни функции са реализирани редица допълнителни операции с низове като извличане на подниз (**Left**, **Right**, **Mid**), търсене на подниз (**InStr**, **InStrRev**), определяне на броя на знаците (**Len**), преобразуване (**StrConv**, **LCase**, **UCase**, **LTrim**, **RTrim**, **Trim**, **StrReverse**, **Replace**), генериране (**Space**, **String**), разбор (**Split**) и др.

❸ За промяна на подниз се използват специалните оператори **Mid**, **LSet** и **RSet**.

ВБ 2

38 / 64

ЛОГИЧЕСКИ ОПЕРАЦИИ

Прилагат се към операнди от логически тип:

Not – отрицание (инверсия);

And – конюнкция (логическо И);

Or – дизюнкция (логическо ИЛИ);

Xor – сума по модул 2 (изключващо ИЛИ);

Eqv – еквивалентност;

Imp – импликация.

Логическите операции реализират тризначна (**True**, **False** и **Null**) вместо двузначна логика.

Приложени към числови операнди същите имена реализират аналогичните побитови операции.

ВБ 2

39 / 64

СТОЙНОСТ NULL

Може да бъде текуща стойност само на променливи от универсален тип (**Variant**).

Всяка операция, освен логическите, чийто операнд е **Null** води до резултат също **Null**.

Това означава, че сравнението **PrVar = Null** винаги ще даде резултат **Null**, който ще бъде трансформиран в Лъжа (**False**).

За да се реши този проблем ВБ предоставя логическата функция **IsNull(PrVar)**, която връща стойност Истина единствено при текуща стойност на **PrVar Null** (Неизвестна).

ВБ 2

40 / 64

ТРИЗНАЧНА ЛОГИКА

Логическите операции не размножават стойност **Null** тъй като вместо обичайната двузначна (**Булева**) логика прилагат логика с три стойности: **Истина (True)**, **Лъжа (False)** и **Неопределено (Null)**.

Таблиците на истинност са:

x	Not x
True	False
False	True
Null	Null

ВБ 2

41 / 64

ТАБЛИЦИ НА ИСТИННОСТ

x	T	T	T	F	F	F	N	N	N
y	T	F	N	T	F	N	T	F	N
x And y	T	F	N	F	F	F	N	F	N
x Or y	T	T	T	T	F	N	T	N	N
x Xor y	F	T	N	T	F	N	N	N	N
x Eqv y	T	F	N	F	T	N	N	N	N
x Imp y	T	F	N	T	T	T	T	N	N

ВБ 2

42 / 64

ИЗРАЗИ

При изчисляване на израз операциите имат следния **приоритет по намаляване**: степенуване (^), смяна на знак (унарен -), умножение и делене (*, /), целочислено делене (\), остатък от делене (Mod), събиране и изваждане (+, -), конкатенация (&), всички сравнения с еднакъв приоритет (=, <>, <, >, <=, >=, Like, Is), отрицание (Not), конjunkция (And – И), дизюнкция (Or – ИЛИ), сума по модул 2 (Xor – изключващо ИЛИ), еквивалентност (Eqv), импликация (Imp). Операциите, които са **равни по приоритет**, се изчисляват **от ляво на дясно**.

ВБ 2

43 / 64

ИЗРАЗИ (прод.)

Изчисляването на един израз при ВБ се подчинява на някои необичайни правила:

- Когато **резултатът** от дадена операция е вън от разрешения за операндите диапазон става **автоматично повишаване** към по-широк тип: **Byte** → **Integer** → **Long** → **Double**.
- При **необходимост типът** на операнд **може да бъде преобразуван** към друг, стига това преобразуване да осигури възможност за нормално изпълнение на операцията: **String** може да бъде събран с число, стига неговата текуща стойност да е правилен запис на число.
- Универсалният тип има **специални стойности**, които директно се преобразуват към друг тип: **Empty** се преобразува в **0** или **""**.

ВБ 2

44 / 64

ПРЕОБРАЗУВАНЕ НА ТИП

За принудителното **преобразуване на типа** на даден израз ВБ предоставя следните **стандартни функции**:

CBool(x) – към **Boolean**; **CByte(x)** – към **Byte**;
CCur(x) – към **Currency**; **CDate(x)** – към **Date**;
CDbl(x) – към **Double**; **CDec(x)** – към **Decimal**;
CInt(x) – към **Integer**; **CLng(x)** – към **Long**;
CSng(x) – към **Single**; **CStr(x)** – към **String**;
CVar(x) – към **Variant**.

ВБ 2

45 / 64

ПРОВЕРКА НА СТОЙНОСТ

За **проверка на стойността** на израз от тип **String** и **Variant** ВБ предоставя **две функции с резултат от логически тип**:

IsDate(x) – валиден запис на дата и
IsNumeric(x) – валиден запис на число.

За проверка на **текущата стойност на променлива** от тип **Variant** има три функции:

IsArray(<пром.>) – **масив**;
IsEmpty(<пром.>) – **Липсваща (Empty)** и
IsNull(<пром.>) – **Неопределена (Null)**.

ВБ 2

46 / 64

СТОЙНОСТИ НА VARIANT

Типът на текущата стойност на променлива **Variant** може да бъде изследван и със стандартна **функция VarType(<пром.>)**, която връща като резултат: **vbEmpty (0)**, **vbNull (1)**, **vbInteger (2)**, **vbLong (3)**, **vbSingle (4)**, **vbDouble (5)**, **vbCurrency (6)**, **vbDate (7)**, **vbString (8)**, **vbObject (9)**, **vbError (10)**, **vbBoolean (11)**, **vbDecimal (14)**, **vbByte (17)** или **vbUserDefinedType (36)**.

Когато текущата стойност е **масив** с елементи от съответния тип горните стойности **се увеличават с vbArray (8192)**.

При **масив** с елементи **Variant** резултатът е: **vbArray (8192) + vbVariant (12)**.

ВБ 2

47 / 64

ПРОВЕРКА НА ТИП

Освен функция **VarType**, приложима главно за променливи **Variant**, може да се използва и **функция TypeName**, чийто **резултат** от тип **знаков низ** е: **"Byte"**, **"Integer"**, **"Long"**, **"Single"**, **"Double"**, **"Currency"**, **"Decimal"**, **"Date"**, **"String"**, **"Boolean"**, **"Error"**, **"Empty"**, **"Null"**, **"Unknown"** – неизвестен тип, **"Object"** – OLE обект, **"<име на клас>"** – обектова променлива, която сочи екземпляр от този клас, и **"Nothing"** – обектова променлива, която не сочи никакъв екземпляр.

При **масиви резултатът е "Variant()"** или името на типа на елемента **с добавени скоби** – **"Byte()"**. **Записи не могат да се проверяват с TypeName**.

ВБ 2

48 / 64

ФУНКЦИИ С АЛТЕРНАТИВЕН РЕЗУЛТАТ

ВБ предоставя няколко **стандартни функции**, чиито **резултат** се определя едва **по време на изпълнение** на програмата. Такива са:

☞ **условната функция:**

If(<условие>, <стойност ДА>, <стойност НЕ>)

☞ **алтернативната функция:**

Choose(<израз>, <стойност 1> [, <стойност 2> ...]), при която <израз> се окръглява до цяло.

Choose връща **Null** при **некоректна стойност** на <израз> (<1 или >броя на стойностите).

ВБ 2

49 / 64

ПРОСТИ ОПЕРАТОРИ

☞ оператори за **присвояване** (4 броя):

[Let] <променлива> = <израз>

Set <об. променлива> = <об. израз>

LSet <пром.> = <знаков израз/пром.>

RSet <пром.> = <знаков низ>

☞ оператори за **безусловен преход** (5):

явен: GoTo <етикет | номер на ред>

неявни: Exit ... (Do, For, Sub, Function)

☞ оператори за **работа с форми** (2):

Load <форма> – въвеждане в ОП;

Unload <форма> – извеждане от ОП.

ВБ 2

50 / 64

УСЛОВНИ ОПЕРАТОРИ

Редови (съвместимост с Basic):

If <усл.> **Then** <оп. И> [**Else** <оп. Л>] <↓>

Блоков (структурен):

If <условие 1> **Then** <↓>

[<оператори 1>]

[**Elseif** <условие 2> **Then** <↓>

[<оператори 2>]

. . .]

[**Else** <↓>

[<допълнителни оператори>]]

End If <↓>

ВБ 2

51 / 64

ОПЕРАТОР ЗА ИЗБОР

Select Case <тестов израз> <↓>

Case <списък 1> <↓>

[<оператори 1>]

[**Case** <списък n> <↓>

[<оператори n>] . . .]

[**Case Else** <↓>

[<допълнителни оператори>]]

End Select <↓>

<Списък /> са разделени със запетая (,):

<израз>, <начало> **To** <край> или

[**Is**] <знак за сравнение> <израз>

ВБ 2

52 / 64

ЦИКЛИ С УСЛОВИЯ

С предусловие:

Do { **While** | **Until** } <условие> <↓>

<оператори> ' **Exit Do** !

Loop <↓>

While <условие> <↓>

<оператори>

Wend <↓>

Със следусловие:

Do <↓>

<оператори> ' **Exit Do** !

Loop { **While** | **Until** } <условие> <↓>

ВБ 2

53 / 64

ДРУГИ ЦИКЛИ

С преброяване (аритметична прогресия):

For <пром.> = <нач.> **To** <край> [**Step** <стъпка>] <↓>

<оператори> ' **Exit For** <↓>!

Next [<пром.>] <↓>

For Each <об. пром.> **In** <колекция/група> <↓>

<оператори> ' **Exit For** <↓>!

Next [<обектова променлива>] <↓>

Безкраен:

Do <↓>

<оператори> ' **Exit Do** <↓>!?!>

Loop <↓>

ВБ 2

54 / 64

ДЕФИНИРАНЕ НА ПРОЦЕДУРИ И ФУНКЦИИ

Процедура:

Sub <име> (<форм. параметри>) <↓>

<оператори> ' **Exit Sub** !

End Sub <↓>

Функция:

Function <име> (<форм. парам.>) [**As** <тип>]

<оператори> ' **Exit Function** !

End Function <↓>

Пред **Sub/Function** може да се запише

Private | **Public** за видимост и **Static**

за живота на локалните променливи.

ВБ 2

55 / 64

ДЕКЛАРИРАНЕ НА ПОДПРОГРАМИ

ВБ дава възможност за използване на **подпрограми**, разположени в библиотека за динамично свързване (**DLL**). За да се използва подобна подпрограма тя трябва да бъде **декларирана** в общата част на модул:

[**Public** | **Private**] **Declare** [**Sub** | **Function**] <ВБ име>

Lib "<библиотека>" [**Alias** "<истинско име или

#номер>"] [(<формални параметри>)] [**As** <тип>]

Win32api.txt съдържа **готови декларации**

на подпрограмите в ядрото на Windows.

Използването на подпрограми става чрез <ВБ име>

по подобие на процедурите и функциите **на ВБ**.

ВБ 2

56 / 64

ФОРМАЛНИ ПАРАМЕТРИ

Списъкът с формални параметри съдържа разделени със запетая (,) описания от вида:

[ByVal | ByRef] <име>[()] [As <тип>]

ByVal – предаване на параметъра **по стойност**;

ByRef – предаване **по позоваване (подразбира се)**;

() – параметърът е **масив**;

<тип> – подразбира се тип **Variant**.

Само при деклариране с **Declare** на готова подпрограма в **DLL** като тип може да се укаже и **Any** за посочване на произволен тип.

ВБ 2

57 / 64

ПАРАМЕТРИ ПО ИЗБОР

ВБ позволява създаване на **процедури** (функции) с **параметри**, които не са задължителни при използването им, т. е. параметрите са **по избор**.

Пред името на незадължителен параметър се записва **Optional**, а **след** определяне на **типа му** може с константа да се посочи и **стойността му по подразбиране**: **Optional** <име> [= <стойност>] .

Всички формални параметри, посочени **след първия незадължителен**, също трябва да бъдат **по избор!**

Стандартна функция IsMissing(<име>) в дефиниция на процедура **проверява дали нейното активиране е било със или без фактически параметър** за <име>.

ВБ 2

58 / 64

ПРОИЗВОЛЕН БРОЙ ПАРАМЕТРИ

ВБ позволява и създаване на **процедури с произволен брой параметри**. Те не могат да имат незадължителни параметри.

За целта пред името на **последния** формален **параметър** се записва **ParamArray**, което означава, че той е масив с елементи **Variant** за допълнителните фактически параметри.

За този последен параметър не може да се посочва **ByVal** и **ByRef**, и не трябва да има изборни (**Optional**) формални параметри.

ВБ 2

59 / 64

ИЗПОЛЗВАНЕ НА ПРОЦЕДУРИ И ФУНКЦИИ

Процедурите се активират по два начина:

♣ <име> <фактически параметри>

♣ **Call** <име>(<фактически параметри>)

Функциите се използват само в изрази, където се заместват с изчислената от тях стойност (**последната присвоена на името им** или 0, "", **Empty, Nothing**) чрез <име>(<фактически параметри>)

ВБ, подобно на Си, има право да **промени реда за изчисляване** на изразите, поради което **не са желани странични ефекти**.

ВБ 2

60 / 64

ИМЕНОВАНИ ПАРАМЕТРИ

Обичайното съответствие между фактически и формални параметри **е по позиция**.

Освен него, **ВБ позволява** и използване на **ключови (именовани) фактически параметри**.

Всички параметри на **дефинираните** в програмата процедури (функции) и много от параметрите на стандартните за ВБ процедури, функции и методи **са ключови**.

При поименно съответствие фактическите параметри се записват **в произволен ред**, но заедно с имената си: <име> [= <стойност>]

ВБ 2

61 / 64

УСЛОВНА КОМПИЛАЦИЯ

За да се облекчи създаването на съвкупност от сходни програми ВБ осигурява **апарат за условна компилация**, чрез който **част от програмата** се трансформира **в коментар**:

```
#If <константно условие 1> Then ◀
<текст 1>
[#Elseif <константно условие 2> Then ◀
<текст 2>] ... ]
[#Else ◀
<допълнителен текст>] ]
#End If ◀
```

ВБ 2

62 / 64

УПРАВЛЕНИЕ НА КОМПИЛАЦИЯТА

В **константните изрази** могат да се използват само **литерални константи**, **константи за управление на условната компилация** и **знаците за операции без Is**.

На модулно равнище константи за условна компилация се създават чрез

```
#Const <име> = <константен израз> ◀
```

Глобални константи на програмно равнище се създават чрез средата за разработка.

VBA осигурява две глобални **константи**, описващи средата на работа: **Win16** и **Win32**.

ВБ 2

63 / 64

**БЛАГОДАРЯ ВИ
ЗА ВНИМАНИЕТО!**

**БЪДЕТЕ С МЕН И
В СЛЕДВАЩАТА ЛЕКЦИЯ,
КОЯТО ЩЕ НИ ОТВЕДЕ
В НЕВЕРоятНИЯ СВЯТ НА
ОБЕКТИТЕ НА ГПИ**